# Om kranier af s. k. longhead-indianer.

Af **Gustaf Retzius.**

Under en resa i British Columbia i Nordvest-Amerika för ett par år sedan lyckades det mig att förvärfva tvenne kranier af s. k. »longheads», och på grund af öfverenskommelse med en inföding i en af de indianbyar, å hvilkas begrafningsplatser kranier af detta slag anträffas, har jag sedan fått mig ytterligare två dylika tillsända. Emedan sådana kranier äro ganska sällsynta i museerna, äro de väl värda att närmare undersökas.

Då det möjligen kan intressera en del af Ymers läsare att erhålla en öfversikt af hvad man känner om dessa longheads och om den artificiella deformeringen af kranierna, skall här i korta drag meddelas en framställning däraf.

Bruket att med konst omforma hufvudskålen har antagligen förefunnits i Amerika sedan aflägsna tider. Det har varit så allmänt och så utbredt i både Nord- och Sydamerika, att det ej sällan beredt kraniologerna verkliga svårigheter, då det gällt att utröna den ursprungliga, normala typen af åtskilliga indianstammars kranieform. Ja, man har stor anledning att antaga, att redan de första infödingar, med hvilka COLUMBUS kom i beröring, då han landsteg på Amerikas jord, hade sådana, med konst deformerade hufvudskålar. Dagen efter upptäckten af den vestindiska ö, där han landstigit, antecknade Columbus i sin dagbok angående infödingarna: »De hafva bredare hufvuden och pannor än jag någonsin sett hos någon menniskoras». Senare undersökningar (BROOKES, 1889) hafva till fullo ådagalagt, att detta folk, lucay-indianerna, haft starkt tillbakatryckta pannor.

Först genom de af PENTLAND från Peru hemförda och af TIEDEMANN närmare beskrifna kranierna blef antropologernas uppmärksamhet fäst å det forna inca-folkets besynnerliga hufvudskålsform, hvilken dock af framstående forskare ansågs vara naturlig. Genom TSCHUDI's forskningsresor i Peru och genom MORTON's undersökningar, som offentlig-

gjordes i det stora verket »Crania americana», framlades emellertid fullgiltiga bevis för att såväl de gamla peruanerna som åtskilliga andra indianstammar haft seden att på flera olika sätt med konst omdana hufvudskålsformen.

Denna upptäckt väckte, som man väl kan förstå, mycket uppseende, men ännu större blef förvåningen, då man erfor, att samma underliga sed fordom förefunnits i den Gamla världen, ja i själfva Europa. I Österrike hade man ur gamla grafvar uppgräft ett kranium med toppformigt utdragen nack-, och hjässregion. Tschudi förklarade visserligen detta kranium vara peruanskt; det skulle hafva kommit till Europa med en naturaliesamling och händelsevis blifvit nedgräfdt. Men nästan samtidigt hade man vid Kertsch på Krim uppgräft likadana kranier. Och vid studium af de gamle författarnes skrifter kom man underfund med, att redan läkekonstens fader, HIPPOKRATES, haft kännedom om det märkvärdiga bruket att omforma hufvudskålen; hos de asiatiska folk, som bebodde Kaukasus' nordliga sluttningar och den där framför liggande steppen, funnes, sade han, seden att genom artificielt tryck å det unga barnets hufvud medels omvirade bindor förlänga hufvudets form och förminska dess rundning; däraf härrörde ock tydligen dessa menniskors namn, makrocefalerna. Äfven STRABO har omtalat denna sed hos de makrocefaliska skyterna, och senare har bl. a. ock VESALIUS omnämnt den.

Men icke nog härmed! Det dröjde ej länge, innan man fann nästan likadana hufvudskålar i gamla grafvar i Schweiz, Savoyen och Frankrike, och slutligen uppdagades det t. o. m., att den besynnerliga seden ännu i vårt eget civiliserade århundrade lefde kvar i det sistnämnda landet. FOVILLE omtalade i sin anatomi år 1844 denna omformning af de nyfödda barnens hufvuden såsom vanligt förekommande i Normandie, men äfven i Bretagne, Seine inférieure och Charenton m. m. I själfva Paris träffade man ej sällan personer från landet, hvilka företedde sådan deformation af hufvudskålen.

Men, om således denna underliga — för att icke säga vidunderliga — sed funnits, och efter hvad det synes, ännu torde finnas hos flere skilda folk i den Gamla världen, är dock Amerika den världsdel, där den varit mest hemma och flitigast praktiserats. Hos de gamla peruanerna var den så allmän, att man på de forna graffälten, där massor af lik varit jordade, kan få leta länge efter en hufvudskål, som utvisar den ursprungliga, normala formen. Bland den mängd af kranier, som tillvaratagits i de peruanska grafvarna, kan man emellertid iakttaga flere olika slag af deformation; å de flesta äro pannan och hjässan nedtryckta och hela hufvudets form genom samtidigt tryck å nacken förkortadt; dess naturliga brakycefali är därigenom förökad; men dessutom har man, synnerligen i det inre höglandet, funnit ett

antal mumier, hvilkas kranier äro toppformigt förlängda bakåt, ungefär såsom de ofvannämnda »makrocefalernas» från Österrike, Krim och Kaukasus. Det är mycket antagligt, att de olika deformeringsmetoderna tillhört skilda tidsperioder, men ännu hafva tyvärr icke så systematiskt utförda gräfningar egt rum i Peru, att man fått kännedom om tidsföljden med hänsyn till de gamle peruanernas grafskick och kulturutveckling.

I Karolinska institutets anatomiska museum finnas representerade båda de nyssnämnda typerna, dels långhufvade mumier, antagligen från trakten af Titicaca-sjön, dels ock ett stort antal korta och tillplattade kranier från grafffältet vid Ancon, hvilka under Vanadisexpeditionen insamlats och hemförts af d:r HJALMAR STOLPE. Det är en synnerligen rikhaltig samling, som ger en intressant öfverblick af de former, hvilka genom deformationen frambragtes.

Äfven hos de forne aztekerna i Mexiko var hufvudets omformning i bruk. Likaså hos karaiberna, såväl som hos åtskilliga stammar i de sydligare delarne af Sydamerika.

Men i icke mindre omfattning var denna sed hemma i Nordamerika. I gamla grafvar och grafkullar i olika delar af landet har man tillvaratagit ett ganska stort antal kranier af de forna invånarne. På många af dem, ja kanske på de flesta, finner man mer eller mindre spår af deformeringen. Äfven de kranier, som GUSTAF NORDENSKIÖLD för några år sedan hemförde från klippboningarna i Colorado, utvisade en sådan omformning.

Det är emellertid en region af Nordamerika, där denna artificiella omformning utöfvats i synnerligen vidsträckt mått. Det är trakterna kring Columbia River och Frazer River i nordvestliga delarne af kontinenten, i staterna Oregon och Washington samt British Columbia, synnerligen å ön Vancouver. Egendomligt nog har här, liksom fordom i Peru, denna sed utvecklat sig i tvenne vidt skilda riktningar. En del, de s. k. *flathead-indianerna,* som mest hade sina hemvist kring Columbia- och Frazerfloderna, pressade pannan och nacken mot hvarandra, så att hufvudet blef mycket bredt och kort och pannan mycket låg och bred. Hufvudet fick härigenom, åtminstone i de högre graderna af brukets tillämpning, ungefär den typ, som det företer hos anencefaliska (hjärnlösa) foster eller, på sätt och vis, hos lägre ryggradsdjur, t. ex. grodor.

Hos vissa andra indianstammar, särskildt de som bebodde norra änden af Vancouver-ön, hade utvecklat sig en annan metod för omformningen af hufvudet. De pressade hjässan och nacken uppåt och bakåt i toppform, ungefär såsom de forne invånarne i de peruanska högländerna och såsom makrocefalerna i Gamla världen. Hufvudet

blef härigenom långt och smalt, och dessa indianer hafva därför fått namnet *»longheads»*, i motsats till de nyssnämnda *»flatheads»*. Men longheads voro i det hänseendet lika flatheads, att de i följd af framhufvudets nedpressning företedde en låg panna.

Dessa båda så olika metoder för artificiel omformning af hufvudet hafva tillämpats ända in i senaste tider och, egendomligt nog, af folk, som bott hvarandra helt nära. Af kranier af flathead-indianer innehålla de anatomiska museerna, äfven Karolinska institutets, åtskilliga goda exemplar. Longhead-bruket åter tyckes icke hafva haft någon vidsträckt utbredning, utan tvärtom varit inskränkt till vissa byar å nordsidan af Vancouver-ön samt några smärre öar i sundet vester därom. Longhead-kranier äro därför, såsom nämndt, sällsynta i museerna, och jag hade för min del icke haft tillfälle att annat än i afbildning studera dylika kranier förrän vid Chicago-expositionen, i hvars antropologiska afdelning flere mumier med sådan hufvudskålsform voro utställda, fastän icke tillgängliga för närmare undersökning. Jag hyste emellertid hoppet att under min färd genom British Columbia kunna få tillfälle att förvärfva några sådana kranier samt om möjligt att få se några lefvande individer med dylik kranieform.

Vid indianbyn Bella Bella hade jag lyckan att sammanträffa med norrmannen herr Fillip Jacobsen, som då ännu var bosatt i den icke så långt därifrån belägna byn Bella Coola.

Herr Jacobsen, den förnämste kännaren af indianerna i dessa trakter, hade vänligheten att åtfölja oss på färden genom British Columbia och att föra oss omkring i indianbyarna vid dess kust samt att hjälpa mig vid insamlandet af etnografiska föremål. I den stora byn Port Essington förde han oss sålunda till en där bosatt kanadensare, Mr Morrison, fredsdomare i byn. Denne, som med sin maka, en skotska af förnäm härkomst, hade upprättat sitt lilla, med äkta engelsk trefnad inredda hem midt ibland de snuskiga indianhyddorna, var icke hemma, men Mrs Morrison mottog oss med förekommande vänlighet och förevisade bl. a. ett kranium af longhead-indian, hvilket på grund af sin ovanligt karakteristiska typ väckte mitt lifliga intresse. Jag ville emellertid icke sätta i fråga att förvärfva detta »praktexemplar», som tydligen tillhörde familjens klenoder.

Då vi om aftonen skulle gå ombord å ångbåten, kom Mr Morrison, som jämte sin fru skulle resa med samma ångbåt till Victoria, fram till mig och frågade, hvad jag tyckte om hans longhead-kranium. Jag förklarade det vara ett sällsynt »vackert» exemplar. »Ni skall få det», svarade han. »Jag skall hemta det åt er, om Jacobsen vill följa med mig upp till vårt hem i byn och lysa mig med lyktan». Det var redan nedmörkt, och Mr Morrison, som under en sjöresa förlorat sitt

ena ben — det var amputeradt ända uppe vid höftleden — gick med kryckor. Vägen var både lång och ytterst besvärlig. Gata fanns icke, utan blott en besynnerlig ojämn stig, belagd med stenar och lösa träribbor, mellan hvilka man vid dagsljus hade svårt att trefva sig fram. Huru skulle nu den enbente fredsdomaren på sina kryckor kunna, utan att med dem fastna mellan stenarne och falla omkull, vid lyktskenet komma fram oskadd på denna stig? Tiden var ytterst knapp, ångbåten skulle afgå om en stund. Så gärna jag ville blifva egare af kraniet, kunde jag dock ej annat än afråda Mr Morrison att företaga denna vandring. Men han lät ingenting säga sig, utan begaf sig af på sitt ena ben upp genom byn. Vi sågo snart Jacobsens lykta försvinna i mörkret. Ångbåtspipan gaf gång på gång signal till affärd. Slutligen varsnade vi på afstånd åter ett lyktsken, och snart därefter stod Mr Morrison på sina stålkryckor framför mig å däcket. »Här har ni kraniet», sade han, »ni kan göra mera nytta därmed än jag», och så öfverlämnade han mig det dyrbara föremålet utan tvekan, fastän det på den ömma blick, hvarmed han i afskedets stund betraktade skallen, märktes huru högt han själf värderade sin klenod[1].

I de indianbyar, som vi sedan passerade, först norrut och sedan på återväg mot söder, såg jag inga spår af artificielt omformade hufvuden, hvarken lefvande eller döda, förrän vi landstego vid Alert Bay, en ö i öfre delen af det långa sundet mellan Vancouver-ön och fastlandet. Här hade å ångbåtsbryggan samlat sig en skara indianer, män, kvinnor och barn, de flesta kostymerade på äkta indianvis, i filtar och skynken, toppiga rothattar och läppsmycken m. m. Många voro dock barhufvade, och bland dem bemärktes genast trenne utpräglade longheads, alla tre kvinnor, af hvilka en var en flicka om 15 eller 16 år, de andra båda voro gamla, af omkring 50 års ålder. De sågo i hög grad underliga ut, med sina låga, nedtryckta pannor, som från ögonbrynen sluttade ända bort mot den toppformigt bakåt-uppåt utskjutande nacken, från hvilken det långa sträfva svarta håret hängde ned i grofva testar. De hade ovillkorligen tycke af mikrocefaler, idioter med hämmad utbildning af hjärnan och hufvudskålen. Men de uppförde sig såsom de öfriga indianerna, och man kunde i deras beteenden icke iakttaga någonting abnormt.

Jag hade bedt min vän Jacobsen, att han om möjligt skulle söka skaffa mig några kranier af longheads. Han fick nu i indianhopen

---

[1] Jag har omtalat denna episod, emedan den utgör ett af de många bevis på uppriktig, offervillig hjälpsamhet, som jag under mina resor fått erfara och som, i motsats till hvad man här hemma i regeln antager, utgör ett så vackert drag i den engelska karakteren. Det är ock för mig en angenäm plikt att sålunda få hembära Mr Morrison ett hjärtligt tack för hans vänliga och värdefulla gåfva.

sikte på en honom bekant halfindian, som han ropade an och tillhviskade några ord. Mannen vinkade åt mig och skyndade bort mot en hydda ett stycke från stranden. Jag följde honom hack i häl. Han läste försiktigt upp dörren och trädde in i stugan. Då äfven jag inkommit, stängde han åter dörren och nedtog från en hylla en svart tingest, som han visade för mig. Det var uppenbarligen ett menniskokranium, öfvermåladt med svart indianfärg — en blandning af träkol och rutten laxrom — och med hvitmålade ögonhålor. Han pekade i luften med ena handens fem fingrar utspritade. Jag förstod att det gällde 5 dollar och lämnade honom hvad han äskade. Därpå lindade han in skallen i en trasa och räckte mig byltet. Jag skyndade åter ned till ångbåtsbryggan, följd af indianen. Kommen dit bad jag Jacobsen af samme indian »beställa» ytterligare två longhead-kranier, som Jacobsen skulle hämta vid sin återfärd förbi Alert Bay. Indianen svarade Jacobsen, att han kände en begrafningsplats, där sådana finnas, och att han skulle utföra beställningen, med villkor att handeln skulle förblifva en hemlighet. Ty hans lif vore i fara, om de andra indianerna finge kännedom därom.

Jag bad Jacobsen fråga indianen, hvarför han på det där viset målat det kranium, som jag nyss förvärfvat. Indianen gaf Jacobsen det svar, att han inbillat de andra indianerna, att skallen var gjord af trä, alltså endast en attrapp. Eljest hade han icke vågat hafva den i sitt hem, ty folket i denna by är ännu mycket vildt och vidskepligt samt färdigt att till lifvet straffa hvarje förbrytelse mot sina nedärfda läror och religiösa bud.

Ett halfår därefter mottog jag verkligen genom hr Jacobsens försorg de beställda två longhead-kranierna med en sändning af etnografiska föremål från British Columbia.

Jag har således lyckats förvärfva 4 longhead-kranier, som alla äro af intresse. Men den hufvudskål, som Mr Morrison skänkte mig, är utan fråga den märkligaste. Jag skall därför denna gång inskränka mig till att beskrifva endast den.

Detta kranium, hvaraf här lämnas några afbildningar (fig. 1—4, s. 266—67), har tillhört en ung individ, sannolikt en kvinna, i pubertetsåldern. Öfverkäkens visdomständer äro ännu icke nedstigna ur alveolerna, men äfven dess permanenta hörntänder ligga kvar, inneslutna i sina alveoler; dess framtänder och de första hörntänderna äro utfallna. Då de nya hörntänderna pläga bryta fram i 11—12:te året, skulle den ifrågavarande individens ålder varit under 11 år, men, att döma af kraniets öfriga beskaffenhet, är jag böjd för att antaga det hafva tillhört en något äldre individ, i hvilket fall hörntändernas genombrott varit fördröjdt. Under-

käken saknas, så att däraf ej kunnat erhållas ledning för bedömandet af åldern.

Ansiktsbenen äro svagt utbildade, okbågarna små och svaga, ögonhålorna små och grunda, deras tak starkt bakåtsluttande, delvis liksom nedstjälpt. Näsroten bred och nästan utan insänkning. Hjärnskålen i hög grad egendomlig, utdragen bakåt i form af en smal, oregelbunden cylinder eller, rättare, i en kon, som är baktill nästan tvärhuggen. Pannan låg, nedtryckt, men ej platt, utan från sida till sida kullrig, fortsätter sig bakåt i nästan jämn sluttning i hjässregionen, hvilken äfven är åt sidorna kullrig, utan egentliga hjässknölar. Nackens yta egendomligt utdragen bakåt-uppåt och i jämn rundning öfvergående i hjässregionens sidor, tillsammans därmed bildande den nämnda konen, hvars ganska tvärhuggna ände utgöres af hjässbenens bakre delar; å denna kons plattade ändyta finnes nedtill en liten sagittal ås med utåt sakta sluttande ytor. Stora nackhålets bakre ände något upplyftad. Synkondrosen mellan nackbenets kotkropp och kilbenet oförbenad. Vårtutskotten mycket svagt utvecklade. Liniæ semicirculares likaså.

Betraktar man hufvudet uppifrån, visar sig hufvudskålen ej fullt symmetrisk, med sin bakre del, hjäss-nackregionen, devierande något åt höger.

Vid undersökning af sömmarna, finner man, isynnerhet då man tager hänsyn till individens ungdom, ganska abnorma förhållanden. Koronalsömmen är å hjässdelen utplånad, så att pann- och hjässbenen här äro sammanväxta och gränsen endast antydd genom en mängd små kärlhål. På sidorna är koronalsömmen ännu öppen; i dess venstra del finnes ett nära 2,4 cm. långt suturben; i dess högra, långt nedtill, ett mindre (6 mm. långt) dylikt ben. Kilbensömmarna öppna; vid de stora vingarnes öfre ändar å hvardera sidan ett suturben, på venstra sidan ett större, inskjutet mellan kilbensvingen, pannbenet, hjässbenet och tinningbenet; på högra sidan ett mindre sådant ben, inskjutet mellan kilbensvingen, hjässbenet och tinningbenet.

Pilsömmen alldeles utplånad. Lambdasömmen i sin öfre del, särskildt å venstra sidan, oblitererad; ett par små suturben i den kvarvarande delen af sömmen å högra sidan. Tinningbenets sömmar öppna.

Då man genom nackhålet blickar in i hufvudskålens hjärnhåla och undersöker den mot dagern, finner man dess tak, synnerligen i pannregionen, tunnt och försedt med många fördjupningar, tydligen impressioner af vindlar. Hjässregionen däremot har en tjock benvägg, som å utsidan ej är glatt och glänsande, utan något finknottrig, försedd med en mängd små kärlhål och fåror.



Fig. 1.



Fig. 2.

Fig. 1—4. Kranium af longhead-indianska i $^1/_3$ af nat. storl. Gåfva af Mr Morrison i Port Essington (British Columbia). — Fig. 1, kraniet sedt från sidan, fig. 2 sedt underifrån.



Fig. 3.



Fig. 4.

Fig. 3, kraniet sedt ofvanifrån - framifrån, fig. 4 sedt framifrån.

En sagittal genomskärning af kraniet vore af intresse för utrönande af benväggens verkliga tjocklek och för afgjutning af hjärnskålen. Det är ock min afsikt att framdeles, då kraniets fotografering är afslutad, företaga en dylik genomskärning.

Af de data, som ofvan anförts, liksom af de meddelade bilderna framgår tydligt, att denna hufvudskål företer en abnorm form. Dess pann- och hjässregion är toppformigt förskjuten, förlängd bakåt och uppåt, hvarvid äfven nackregionen dragits med i samma riktning. Det är uppenbart att genom ett medels bindor anbragt tryck å hufvudskålen, då den ännu var mjuk, »plastisk», en artificiel omformning egt rum. Därvid har en abnorm, »sjuklig», hopväxning af hufvudskålens sömmar i pann-, hjäss- och öfre nackregionerna inträffat och suturben flerestädes bildats.

Att lämna en utförlig serie af mått å detta artificielt deformerade kranium skulle icke vara af stort intresse, då dessa mått icke kunna med fördel jämföras med normala kraniers. Jag skall därför här endast anföra några viktigare sådana mått.

| | | |
|---|---|---|
| Kraniets största längd (från näsroten till nacken, bakersta delen af hjässregionen) | 187 | mm. |
| Kraniets största bredd (strax ofvanför sut. squamosa oss. temp., något bakom öronöppn.) | 117 | » |
| Främre pannbredd | 92 | » |
| Baslängd (fr. näsroten till främre randen af nackhålet) | 95 | » |
| Intermastoidalbredd (mätt bakom och något ofvanom öronöppn.) | 112 | » |
| Kraniets höjd (från främre randen af nackhålet till fören. af kron- och pilsömmen) | 134 | » |
| Afstånd från främre randen af nackhålet till den mest utskjutande delen af hjässregionen | 158 | » |
| Okbredd | 111 | » |
| Ansiktshöjd | 64 | » |
| Maxillens yttre alveolarbredd | 60 | » |

---

Men, säger man med rätta, huru har ett så besynnerligt bruk som det här ifrågavarande kunnat uppkomma? Hvad har kunnat gifva menniskorna, och därtill i så skilda trakter af jorden, anledning till att artificielt omforma den viktigaste delen af sin organism, sitt hufvud och sin hjärna, ty att denna sistnämndas form i hög grad påverkas af hufvudskålens omformning faller af sig själft?

Då man studerar de olika typerna för den artificiella omformningen, framför allt i Amerika, märker man snart, att dess grader äro ganska olika och att bruket tett sig på särskilda sätt hos de skilda folkstammarna.

Hos en del, ja hos de flesta, har endast en tillplattning af nackregionen och bakersta delen af hjässregionen bakifrån framåt egt rum, men den tillpressade hjärnan har måst söka sig utrymme åt annat håll, och då vanligen uppåt, mot hjässregionen. Kraniets form har sålunda blifvit kortare, mera brakycefalt, men tillika högre än eljest. Ibland har tilltryckningen i nackregionen utsträckts till bakre hjässregionen.

Hos andra folk finner man, att samtidigt med tillplattningen af nackregionen äfven försiggått en nedtryckning af pannan; sålunda har uppstått den hos inca-peruanerna och hos flathead-indianerna m. fl. vanliga hufvudskålsformen, hvilken utmärker sig genom korthet, stor bredd och ringa höjd.

Hos andra folk slutligen har man genom omlindade bindor förlängt hufvudet toppformigt bakåt. Sålunda uppkom hufvudskålsformen hos longhead-indianerna, hos en del af peruanerna (i höglandet) och sannolikt hos de forna makrocefalerna i Gamla världen.

Man har sålunda att urskilja trenne väsentligen olika arter eller grader af artificiel omformning.

Att den förstnämnda tillplattningen af nackregionen är den lindrigaste graden är uppenbart. Det är därför vid granskningen af denna man i första rummet har att dröja, då man vill utröna brukets uppkomst. Och det är äfven tydligen den, som ger oss nyckeln till förklaringen. Också har bl. a. Rudolf Virchow i sitt för några år sedan (1892) utgifna stora arbete »Crania ethnica americana» gifvit en framställning af omformningsbrukets uppkomst, som har all sannolikhet för sig. Dessa folk, säger han, hafva från början till stor del varit vandringsfolk, vare sig att de ständigt flyttat omkring å sina jaktmarker, eller att de endast under sommaren bebott andra orter än under vintern. De hafva därför nödgats binda fast de nyfödda barnen, antingen mot ett litet bräde eller i ett slags tråg, som, hängande på remmar, förts omkring under marscher och ridter. Att så varit fallet, därpå har man ock verkliga bevis. Vid rastställena och om natten har man kunnat hänga upp de små »vaggorna», med barnen kvarliggande i dem. Härigenom har det nyfödda barnets ännu plastiska hufvudskål blifvit tilltryckt i nackregionen, och tillplattningen har, till följd af det under en stor del af första året fortfarande trycket, blifvit bestående för lifvet.

Småningom har, såsom så ofta skett i kulturutvecklingen, ett att börja med oafsiktligt bruk blifvit till vana och slutligen till *mod*.

Man har öfvergått till att anse omformningen ändamålsenlig och vacker, öfverensstämmande med folkets skönhetsbegrepp, alldeles som hos kineserna med hänsyn till kvinnornas förkrympta fötter, eller hos europeerna med hänsyn till bröstkorgens onaturliga förkrympning genom snörlif.

Därefter har modet att artificielt omforma hufvudet utvecklat sig vidare. Man har pressat ned pannan och gifvit hufvudet en stark tillplattning och bredd eller ock genom lindor omdanat det i toppform.

Slutligen hafva måhända religiösa tänkesätt förenats med detta bruk, så att man på grund af vidskepelse ansett det nödvändigt. Det har blifvit en sedvänja, som nedärfts släkte efter släkte, utan att man själf längre haft kännedom om dess upphof och mening. Man har säkerligen i regeln betraktat bruket såsom något förnämt, såsom ett för sin stam utmärkande och hedrande drag, som man fortfarande behållit af aktning och kärlek till stammen. Det anföres därför ock, att, åtminstone somligstädes, det var slafvarna förmenadt att tillämpa omformningen å sina barn.

Ännu för några årtionden sedan var bruket ganska allmänt hos indianerna vid Columbiafloden och i norra delen af ön Vancouver. Sedan dess har det småningom försvunnit, och f. n. torde det knappast mer ega tillämpning i dessa trakter af jorden. De små trågformade apparater, hvari barnhufvudets omformning egde rum, hade man ännu för ett tiotal år sedan tillfälle att förvärfva, och åtskilliga sådana tråg förvaras nu i museerna. Ute bland folket, i byarna, lär man däremot numera förgäfves leta efter dem. Jag gjorde i det hänseendet fruktlösa försök och har icke heller sedan lyckats förvärfva någon dylik apparat. De longhead-indianskor, som jag hade tillfälle att få se i Alert Bay, höra troligen till de sista individer med sådan hufvudskålsform, som komma att existera. De hvitas kultur, som decimerar infödingarnes antal, utrotar ock deras gamla egendomliga bruk och sedvänjor. I detta, såsom i många andra fall, är det visserligen ingen förlust för civilisationen. Det är blott skada, att naturfolken af de hvita få lära sig så mycket ondt i stället, att de på det hela taget icke förbättras, utan tvärtom sjunka i moralitet genom beröringen med sina »hvita bröder».

Sedan länge har af dem, som behandlat läran om den artificiella omformningen af hufvudskålen, den frågan framställts, huruvida detta bruk inverkat *menligt på själsförmögenheterna*, vare sig hämmande dessas utveckling eller rent af ledande till sinnesrubbning.

Märkvärdigt nog synes intetdera vara fallet. Man har icke kunnat anföra något bevis för en dylik menlig inverkan å hjärnans utveckling eller funktioner. De, å hvilka bruket tillämpats, hafva

öfver lag visat sig lika goda, hvarken bättre eller sämre än andra indianer. Man har bl. a. haft sådana barn till undervisning i missionsskolor, och de visade ungefär samma anlag som andra indianbarn. Hjärnan har alltså antagligen haft förmågan att skaffa sig tillräckligt utrymme för sin utveckling i andra riktningar. Tyvärr finnes ingen enda hjärna af flatheads eller longheads tillvaratagen och beskrifven, och numera är det ringa hopp att erhålla någon till undersökning.

Slutligen må här nämnas, att en annan fråga sedan gamla tider framställts med hänsyn till detta bruk och dess följder. Har deformationen öfvergått till *arf eller icke?* Redan HIPPOKRATES har berört denna fråga och omtalar, att hos makrocefalerna den konstiga hufvudformen slutligen öfvergått till arf. »Makrocefalerna födde makrocefaler». Frågan, som naturligtvis är af stort intresse för läran om förvärfvade egenskapers ärftlighet, har emellertid blifvit definitivt besvarad genom de noggranna och talrika iakttagelser, hvilka i vårt århundrade egt rum i Amerika. I intet enda fall har man där kunnat konstatera arf af konstgjord hufvudskålsform, från föräldrar till barn. I hvarje fall, å hvarje individ, har en ny tillämpning af omformningsbruket måst ega rum, då man velat åstadkomma en annan form än den normala, för stammen karakteristiska och naturliga.